

Turun julkisen taiteen ohjelma

Turun julkisen taiteen ohjelma

Raportin tuottaja: Vapaa-ajan palvelukokonaisuus, Museopalvelut

Taitto: KMG Turku

Kansikuva: Mario Merz, *Fibonacci Sequence 1-55*, 1994. Turun kaupungin taidekokoelma. Turku Energia Oy:n voimalaitoksen savupiippu. Kuva: Esa L. 2008/Flickr. Lähde. CC BY-NC 2.0

Julkaistu: 2/2022

Sisällys

1 Julkisen taiteen ohjelman tekijät	5
2 Julkinen taide Turussa	7
3 Turku julkisen taiteen edistäjänä	10
4 Osallisuus julkisessa taiteessa	12
5 Tavoitteena ekologisesti kestävä taide	14
6 Tulevaisuuden julkisen taiteen linjaukset Turussa	15
6.1 Lähdön ja saapumisen paikat, taideulkolureitit ja alueelliset painotukset	17
6.2 Turun malli julkisen taiteen ja kaupunkikehityshankkeiden yhdistämisessä	23
6.3 Pilottikohteena Linnanniemen kaupunkikehityshanke	24
6.3.1 Linnanniemestä Turun ensimmäinen taidekaupunginosa.....	24
6.3.2 Suunnitteluvaihe.....	24
6.3.3 Toteutusvaihe.....	24
7 Julkisen taiteen toimijat Turussa	25
7.1 Julkisen taiteen ohjausryhmä	26
7.2 Turun kaupungin museopalvelut – Turun museokeskus.....	27
7.3 Kaavoitus	27
7.4 Tilapalvelut ja toimitilojen rakennuttaminen	28
7.5 Rakennusvalvonta	29
7.6 Tonttipalvelut	29
7.7 Kaupunkiympäristön toteutussuunnittelu ja rakennuttaminen	29
7.8 Kaupunkiympäristön kunnossapito	30
8 Taidehankintamallit ja hankinnan perusteet	31
8.1 Julkinen taide ja hankintalaki.....	31
8.2 Taideohjelma	31
8.3 Prosenttiperiaate	32
8.4 Turun kaunistamisrahasto	32
8.5 Taidevelvoite tontinluovutusehdoissa.....	33
8.6 Rahastomalli.....	33
8.7 Taideteoslahjoitukset.....	33
8.8 Taiteilijoiden valintatavat	33
8.9 Taiteen laadullinen arvioiminen ja hankintaperusteet	34

8.9.1 Taiteellinen luovuus ja esteettinen laatu.....	35
8.9.2 Ammatillinen osaaminen ja tuotannon tekninen laatu.....	35
8.9.3 Taideteoksen ja ympäristön yhteensovittaminen	35
8.9.4 Taidetuotanto kestävän kehityksen näkökulmasta	35
8.9.5 Osallisuus ja tapahtumallisuus taidehankkeessa	36

9 Julkisen taiteen prosessit 37

9.1 Pysyvät teokset, esillä vähintään 6 kuukautta.....	37
9.2 Määräaikaiset teokset, esillä alle 6 kuukautta	37
9.3 Julkinen taide osana kaupungin talonrakennushankkeita	38
9.4 Julkinen taide osana kaupungin infrahankkeita.....	40
9.5 Yhteenveto julkisen taiteen soveltamisaloista	41

10 Julkisen taiteen ylläpito 42

11 Teosten poisto kokoelmista 43

1 Julkisen taiteen ohjelman tekijät

Turun julkisen taiteen ohjelman ovat suunnitelleet Turun kaupunkiorganisaation toimijat yhdessä sidosryhmiensä kanssa. Työskentelytapana ovat olleet toimijoille järjestetyt kyselyt, keskustelut ja työpajat vuosina 2020–2021. Turun kaunistamisrahaston koordinaattiryhmän päätöksellä ohjelman valmisteluvastuu on ollut Turun museopalveluilla eli Turun museokeskuksella. Ohjelma selkiyttää julkisten taidehankkeiden organisointia ja päätöksentekoa. Erityishuomio on kiinnitetty hankevaiheiden ennakointiin, hankkeiden yhteisvalmisteluun sekä monisuuntaisen viestinnän tärkeyteen.

Turun museokeskus on alueellisena vastuumuseona vastannut samanaikaisesti myös Varsinais-Suomen julkisen taiteen ohjelmatyötä. Maakuntaa koskeva taideohjelma on laadittu yhteistyössä Taiteen edistämiskeskuksen ja Päijät-Hämeen alueellisen vastuumuseon

Lahden museoiden kanssa. Kun valmistelua on tehty vuorovaikutuksessa kaupunkikohtaisen ohjelman kanssa, on samoja tausta-aineistoja ja suosituksia voitu hyödyntää molemmissa ohjelmissa.

Ohjelmatyön yhteydessä julkaistiin kuntalaisille ja kaupunginosayhdistyksille Kerro kantasi -kysely, jossa selvitettiin näkemyksiä julkisen taiteen nykytilasta ja tulevaisuudesta. Ajatuksia on koottu lisäksi Museokeskuksen järjestämissä taiteen ammattilaisille ja kaupungin työntekijöille suunnatuissa työpajoissa.

Ohjelma on vahvistettu kaupunginhallituksessa 7.2.2022.

Turun julkisen taiteen ohjelma on voimassa toistaiseksi, ja sitä päivitetään säännöllisesti viiden vuoden välein sekä aina tarvittaessa.

Turun museokeskuksen työryhmä: apulaisintendentti Ville-Matti Rautjoki (ohjelmatyön vetäjä), kokoelma-amanuenssi Marjo Aurekoski-Turjas, intendentti Riitta Kormano, tutkija Ringa Takanen, kokoelma-amanuenssi Riina Tiainen ja korkeakouluharjoittelija Anna-Sofia Turkulainen.

Kaunistamisrahaston koordinoitiryhmä: kaupunkisuunnittelujohtaja Timo Hintsanen, infran kunnossapitopäällikkö Mari Helin, ympäristösuojelupäällikkö Olli-Pekka Mäki, museopalvelujohtaja Juhani Ruohonen, vapaa-aikajohtaja Minna Sartes ja intendentti Maarit Talamo-Kemiläinen.

Hanna Vihriälä, *Elephant Square – Norsuaukio*, 2011. Aboa Vetus Ars Nova säätiön taidekokoelma. Aboa Vetus Ars Nova -museon edusta, Turku. Kuva: Jari Nieminen / AVAN. © Kuvasto 2022.

2 Julkinen taide Turussa

Turun julkisen taiteen perinne on runsas ja monipuolinen. Eri puolille kaupunkia sijoitetut teokset ovat vaikuttaneet Turun paikallisidentiteetin muovautumiseen ja niillä on kohotettu kansallistunnetta. Turussa on toiminut merkittäviä julkisen taiteen mesenaatteja, ja viime vuosikymmeninä kaupungin lisäksi myös yksityiset yritykset, yhdistykset ja yksityishenkilöt ovat edistäneet taloudellisesti ja käytännön toteutusten kautta taidehankkeita. Nykyään Turussa on noin sata pysyvää ja määräaikaista julkista teosta, joiden lisäksi erilaiset taidetapahtumat elävöittävät kaupunkikuvaa.

Henkilöiden ja tapahtumien muistomerkit ja -laatat ovat yleisin julkisen taiteen muoto Turussa, kuten myös muualla Suomessa. Turun kaupungin taidekokoelman vanhin ulkoveistos

on Carl Eneas Sjöstrandin valmistama muistomerkki historioitsija ja Turun akatemian professori H. G. Porthanista (1864). Se on myös Suomen ensimmäinen kansalaiskeräyksellä hankittu monumentti.

Maailmansotien välisellä ajalla Turkuun hankittiin Kaunistamisrahaston varoin julkisia taideteoksia myös yleisen viihtyvyyden lisäämiseksi. Wäinö Aaltosen Turun Lilja (1928) on Turun kaupungin ensimmäinen omin varoin hankkima ulkoveistos, josta on tullut kaupungin symboli ja tärkeä osa vapun juhlintaa. Sotien jälkeen jälleenrakennusajalla painopiste siirtyi vähin erin monumenteista ja puistoja koristavista veistoksista uudisrakennuksiin kiinteästi toteutettuihin teoksiin, seinämaalauksiin ja -reliefeihin.

Carl Eneas Sjöstrand, *H. G. Porthanin muistomerkki*, 1864.
Turun kaupungin taidekokoelma. Porthaninpuisto, Turku.
Kuva: Aleks Talve / Turun museokeskus.

Wäinö Aaltonen, *Paavo Nurmi*, 1955. Turun kaupungin taidekokoelma.
Itäinen Rantakatu 1, Turku. Kuva: Raakel Närhi / Turun museokeskus.
© Kuvasto 2022.

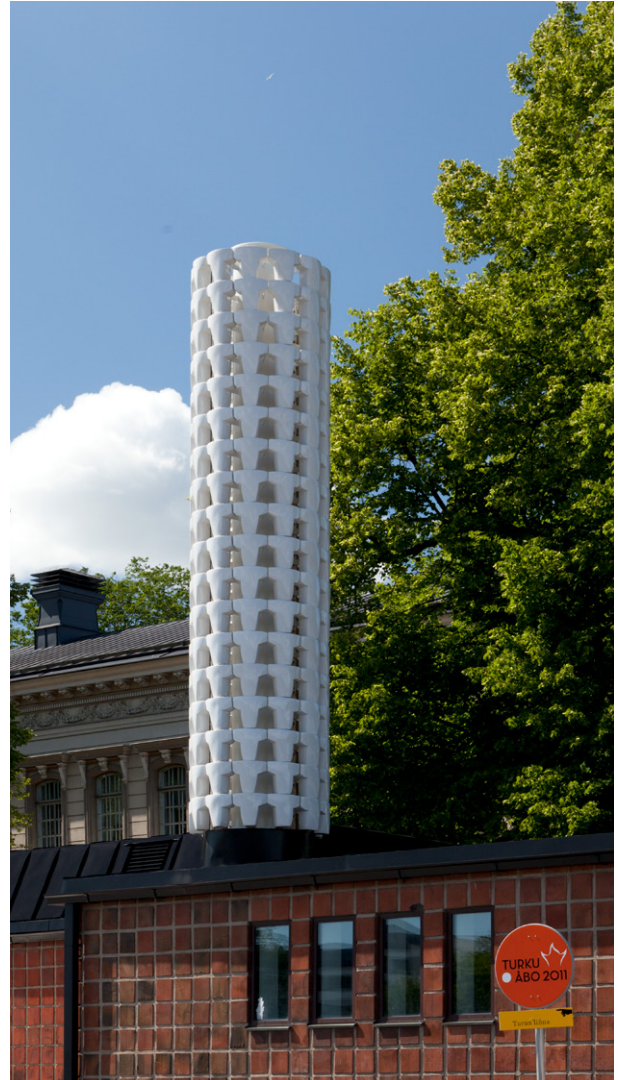

Wäinö Aaltonen, *Turun Lilja*, 1928. Turun kaupungin taidekokoelma.
Runeberginpuisto, Turku. Kuva: Raakel Närhi / Turun museokeskus.
© Kuvasto 2022.

Pro Cultura -säätiön ympäristötaideprojekti 1990–2000-lukujen vaihteessa avasi kansainvälisen nykytaiteen näköaloja ja toi uusia materiaaleja ja tuotantotapoja teosten toteutukseen.

Euroopan Kulttuuripääkaupunkivuosi 2011 sekä Kulttuurikuntoilun keskuspuisto- ja Savi kaupungissa -hankkeet toivat katukuvaan paljon uutta taidetta. Osa teoksista sijoitettiin etsittäviksi ja löydettäväksi, osa toteutettiin keramiikasta ja osa valon tai mediataiteen keinoin.

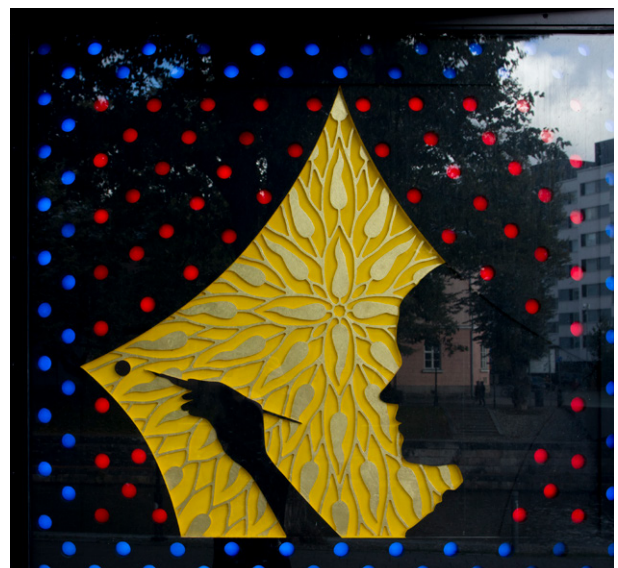
Nykyään julkinen taide rakentaa kaupunki-ima-go, aktivoi kulttuurikävelyille tai suunnistamaan patsastelukartan avulla. Teoksista on tehty myös myyntituotteita. Julkista taidetta voi pitää demokraattisena alueena, jonka äärelle on esteetön pääsy. Se tuo taiteen suljettujen seinien ja maksumuurien takaa osaksi avointa julkista tilaa. Julkisten tilojen, puistojen ja torien, virastojen ja kirjastojen lisäksi taidetta on sijoitettu myös puolijulkisiin tiloihin kuten kauppakeskuksiin. Digitaalisuus on tuonut uuden ulottuvuuden julkiseen taiteen esittämiseen ja kokemiseen.

Karin Widnäs, *Kimono*, 2011. Turun kaupungin taidekokoelma. Jätevedenpuhdistamon piippu, Läntinen Rantakatu 51-53, Turku. Kuva: Martti Puhakka / Turun museokeskus. © Kuvasto 2022.

Oona Tikkaoja, *Piiloleikki* / Aaro Turjas, *Skeittari*, 2011. Turun kaupungin taidekokoelma. Aurajoen länsiranta, Turku. Kuva: Raakel Närhi / Turun museokeskus. © Kuvasto 2022.

Jan-Erik Andersson, *Fredrika Runeberg ja piste*, 2007. Aboa Vetus Ars Nova säätiön taidekokoelma. Aboa Vetus & Ars Nova -museon muuri, Turku. Kuva: Jari Nieminen / AVAN. © Kuvasto 2022.

3 Turku julkisen taiteen edistäjänä

Miksi julkista taidetta kannattaa edistää?

- parannetaan rakennetun ympäristön laatua, viihtyisyyttä ja turvallisuutta luomalla epäpaikoista kohtauspaikkoja
- lähes 80 % turkulaisista haluaa taidetta arkiympäristöönsä
- taiteen hyvinvointivaikutukset ovat tutkitusti merkittäviä
- laadukas julkinen taide parantaa kaupungin ja kaupunginosien vetovoimaa
- toteutetaan laissa määritellyjä kunnan kulttuuritoiminnan tavoitteita

Miksi Turun kannattaa olla aktiivinen julkisen taiteen edistäjä? Julkisen taiteen teosten myötä voidaan ihmisten arkiympäristöön tuoda eri aistein koettavia elämyksiä sekä ajattelun virikkeitä ja keskustelunaiheita. Betonisen seinän tai meluvallin ei tarvitse olla yksitoikkoisen harmaa näköeste vaan se voi olla myös mielikuvituksen herättävä taideteos ja maamerkki. Näköesteiden sijaan ihmisille voidaan tarjota uusia näkökulmia, ja visuaalisesti tylsistä tai jopa turvottomiksi koetuista epäpaikoista voidaan luoda uusia kohtauspaikkoja taiteen avulla.

Julkisella taiteella on vahva kysyntä kaupunkilaisten keskuudessa. Taiteen edistämiskeskusten TNS Kantarilta tilaaman ja tammikuussa

2021 julkistetun yleisötutkimuksen mukaan 79 % turkulaisista haluaa taidetta arkiympäristöönsä. Saman tutkimuksen mukaan 87 % uskoo, että taide parantaa ympäristön viihtyisyyttä ja turvallisuutta. Vastaajista 48 % olisi valmis maksamaan hieman enemmän omistusasunnosta, jonka rakennuskustannuksista noin prosentti olisi käytetty taiteeseen. ([Lähde](#))

Taiteen hyvinvointia edistävät vaikutukset ovat merkittävät. Taide, kulttuuri ja niihin liittyvät luovat menetelmät edistävät tutkitusti ihmisten hyvinvointia ja terveyttä. Terveyden kannalta olennaisia taiteen kokemiseen yhdistettyjä osatekijöitä ovat esimerkiksi eri aistien aktivointi, mielikuvituksen käyttö, tunteiden herättäminen, sosiaalinen vuorovaikutus ja fyysinen toiminta (*Taidetta! Kulttuurihyvinvoinnin käsikirja. Pia Houni, Isto Turpeinen, Johanna Vuolasto. Taide 2020*). Julkinen taide matalan kynnyksen kulttuurielämyksenä on avainasemassa myös hyvinvointia lisäävänä sijoituksena.

Julkisen taiteen ohjelma on sidoksissa Turun voimassa olevaan kaupunkistrategiaan, jonka visiossa korostetaan uudistumista ja kulttuurin vahvaa merkitystä yhtenä toiminnan painopisteistä. Julkisen taiteen edistäminen linkittyy vahvasti strategiassa nimettyihin toimintalupauksiin ja päämääriin. Näistä ohjelmassa ja sen toimenpide-ehdotuksissa korostetaan erityisesti julkiseen taiteeseen liittyvää asukas- ja asiakaslähtöisyyttä, uudistumista ja yhteistyötä sekä kaupunkikulttuurin ja tapahtumatarjonnan ympärivuotista vireyttä.

Turun valtuustokauden 2021–2025 pormestariohjelman painopisteisiin sisältyy Kulttuurin kärkihanke, jossa korostetaan taiteen, kulttuurin ja luovien alojen merkitystä hyvinvointia sekä alueen elinvoimaa vahvistavana

tekijöinä. Julkisen taiteen kokonaisuus liittyy vahvasti myös osana kärkihanketta laadittavaan Kulttuurilupaukseen eli kaupungin kulttuuristrategiaan.

Julkisen taiteen edistäminen tukee kuntien kulttuuri-toimintaa säätelevän lain tavoitteita ja edellytyksiä. Laki kuntien kulttuuri-toiminnasta (166/2019) mukaan kuntien tulee muun muassa edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä. Laissa edellytetään lisäksi kuntia tarjoamaan puitteita ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle sekä edistämään kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa. [*Laki kuntien kulttuuri-toiminnasta (166/2019), 3 §*]. Julkinen taide tukee parhaimmillaan näiden kaikkien edellytysten toteutumista suhteellisen kevyillä taloudellisilla panostuksilla.

Maankäyttö- ja rakennuslaissa annetaan alueiden suunnittelun yhdeksi lähtökohdaksi edistää rakennetun ympäristön kauneutta ja kulttuuriarvojen vaalimista (5 §). Rakentamisen ohjauksen tavoitteena on edistää muun muassa hyvän ja käyttäjien tarpeita palvelevan, terveellisen, turvallisen ja viihtyisän sekä sosiaalisesti toimivan ja esteettisesti tasapainoisen elinympäristön aikaansaamista (12 §). Tuoreen Arkkitehtuuripoliittisen ohjelman (*Kohti kestävää rakentamista. Ehdotus uudeksi arkkitehtuuripoliittiseksi ohjelmaksi, 2020*) vuoteen 2035 tähtäävässä tavoitetilassa julkinen taide kytke-tään osaksi laadukkaan rakennetun ympäristön vaikutusta ihmisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.

4 Osallisuus julkisessa taiteessa

Asukas- ja asiakaslähtöisyys korostuu Turun kaupungin strategiassa ja osallistaminen kuuluu Kuntalain (22 §) mukaan kunnan velvollisuuksiin. Julkinen taide tarjoaa runsaasti mahdollisuuksia ihmisten osallistumiseen ja yhteisöllisyyden kokemuksiin.

Taidehankkeissa lopulliset taideteoksen ”käyttäjät” voivat olla osa teoksen suunnitteluryhmää,

tai yleisölle voidaan järjestää äänestys erilaisista vaihtoehdoista.

Osallisuus voi liittyä teokseen myös siten, että yleisön toiminta on olennainen osa teoksen kokemista. Osallisuutta voidaan painottaa monin tavoin hankkeen eri vaiheissa, ja toisaalta osallisuudessa voi olla erotettavissa eri tasoja: kevyttä, keskivahvaa tai syvälle päätöksentekoon ulottuvaa yhteisöllisyyttä.

Jani Rättyä, *Freedom*, 2011. Turun kaupungin taidekokoelma. Lakkatien lastenkoti, Turku.
Kuva: Martti Puhakka / Turun museokeskus. © Kuvasto 2022.

Esimerkkejä osallistamisen tasoista

Kevyt osallistaminen

1. Yleisölle/tilojen käyttäjille suunnatut äänestykset tarjolla olevista teosehdotuksista esim. Kerro kantasi -palvelun kautta
2. Avoin ja aktiivinen viestintä uusien hankkeiden osalta eri vaiheissa sekä jo olemassa olevasta julkisesta taiteesta
3. Tieto kaupungin julkisesta taiteesta ja ajankohtaisista hankkeista koottu selkeästi yhteen paikkaan ja yleisön helposti saavutettavaksi

Keskivahva osallistaminen

4. Asukkaat/tilojen käyttäjät mukana taiteilijan ohjauksessa suunnittelemassa teoksen osia ja lopullista muotoa
5. Julkisen taiteen asukasraatitoiminta, jossa raadin jäsenet pääsevät valmistelemaan taidehankkeita ja vaikuttamaan suunnitelmien sisältöön
6. Esimerkkinä Turun prosentitaidehankkeet, joissa asukkaiden/tilojen käyttäjät mukana hankkeiden ohjausryhmissä ja hankekohtaisesti myös mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa lopullisia teoksia

Vahva osallistaminen

7. Vapaan ilmoittautumisen kautta kootulle ryhmälle annetaan ainoastaan tietyt reunaehdot ja resurssit, joiden puitteissa he saavat ideoida itsenäisesti teoksen käytännön toteutuksen ja resurssien jakamisen
8. Syvemmälle mentäessä taiteilija luo toiminnan puitteet ja toimii osallistuvan ryhmän ohjaajana ja ainoastaan tarvittaessa osallistuu teoksen suunnitteluun
9. Esimerkkinä Turun asukasbudjetin kautta toteutettavat hankkeet, joissa ehdotuksen jättäjät toteuttavat hankkeet itsenäisesti alusta loppuun
10. Kaupungin myöntämät toiminta- ja tapahtuma-avustukset tukevat osaltaan vahvan osallistumisen tasoa

5 Tavoitteena ekologisesti kestävä taide

Turun tavoitteena on olla kaupunkistrategian mukaisesti hiilineutraali kaupunki vuoteen 2029 mennessä. Tavoite on otettu huomioon myös tämän ohjelman laatimisen ja siihen liittyvien kehitystoimenpiteiden yhteydessä. Julkisen taiteen ohjelman tarkoituksena on kiinnittää huomiota ja siirtää painopistettä hankinnoissa taiteellisen laadun perinteisempien kriteerien lisäksi ekologisesti kestävään taiteeseen.

Kaupungin julkisen taiteen hankintaan liittyvissä sopimuksissa tulee olla mainittuna ne edellytykset, joilla pyritään varmistamaan ekologisesti kestävä julkisen taiteen hankkiminen. Kilpailuohjelmissa ja luonnostilausten kirjallisissa ohjeistuksissa edellytetään taiteilijoilta sitoumusta YK:n kestävä kehityksen tavoitteisiin (www.ykliitto.fi/yk-teemat/kestavan-kehityksen-tavoitteet). Näiden tavoitteiden huomioiminen käytännössä ja siihen liittyvät tietoiset valinnat sovitaan taiteilijoiden kanssa taiteilijasopimusten laadintavaiheessa. Konkreettisina toimina ovat muiden muassa teosten suunnitteluun ja tuotantoon liittyvän matkustuksen ja kuljetusten vähentäminen, huomion kiinnittäminen ekologisesti tuotettujen ja kierrätysmateriaalien hyödyntämiseen sekä vastuullisesti tuotettujen palveluiden suosimiseen.

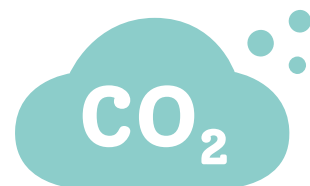
Taideohjelman tulevaisuuteen tähtäävässä osiossa painotetaan muun muassa kävelyyn ja pyöräilyyn tarkoitettujen reittien elävöittämistä julkisen taiteen avulla. Toisena näkökulmana on pyrkimys turvallisten ja laadukkaiden kevyen liikenteen väylien kehittämiseen. Taiteen tuominen alikulkutunneleihin ja muihin mahdollisesti turvatomiksi koettuihin paikkoihin lisää

kyseisten tilojen aktiivista ja vapaata käyttöä ja siten myös niiden turvallisuutta. Kevyen liikenteen väylien elävöittäminen ja turvallisemmaksi tekeminen edistävät ekologisesti kestävä kehitystä.

Kaupungin taidekokoelmaan hankittavien teosten sekä määräaikaisten taidetapahtumien sisällöissä pyritään erikseen valittavien hankkeiden osalta painottamaan erityisesti ympäristöllisiä teemoja ja tuottamaan informaatiota ympäristön tilasta ja ihmisen toimien vaikutuksesta siihen.

”

Turun tavoitteena on olla kaupunkistrategian mukaisesti hiilineutraali kaupunki vuoteen 2029 mennessä.

6 Tulevaisuuden julkisen taiteen linjaukset Turussa

Turku on elävän, kokeilevan ja koko kaupungin kattavan julkisen taiteen edelläkävijä ja yhteistyökumppani

- Panostetaan julkisen taiteen laatuun
- Kokeillaan rohkeasti uusia medioita ja tekniikoita
- Tehdään sujuvaa ja uudenlaista yhteistyötä kaupungin sisällä ja sidosryhmien kanssa julkisen taiteen edistämiseksi
- Tuetaan tapahtumallisuutta ja määrällisiä mediataiteen teoksia ja -tapahtumia
- Viestitään aktiivisesti julkisesta taiteen hankkeista ja kokoelmasta
- Tuodaan julkinen taide mukaan laajempiin kaupunkikehityshankkeisiin
- Tuodaan julkista taidetta keskuksen ulkopuolella sijaitseviin kaupunginosiin
- Pidetään julkisesta taiteesta hyvää huolta

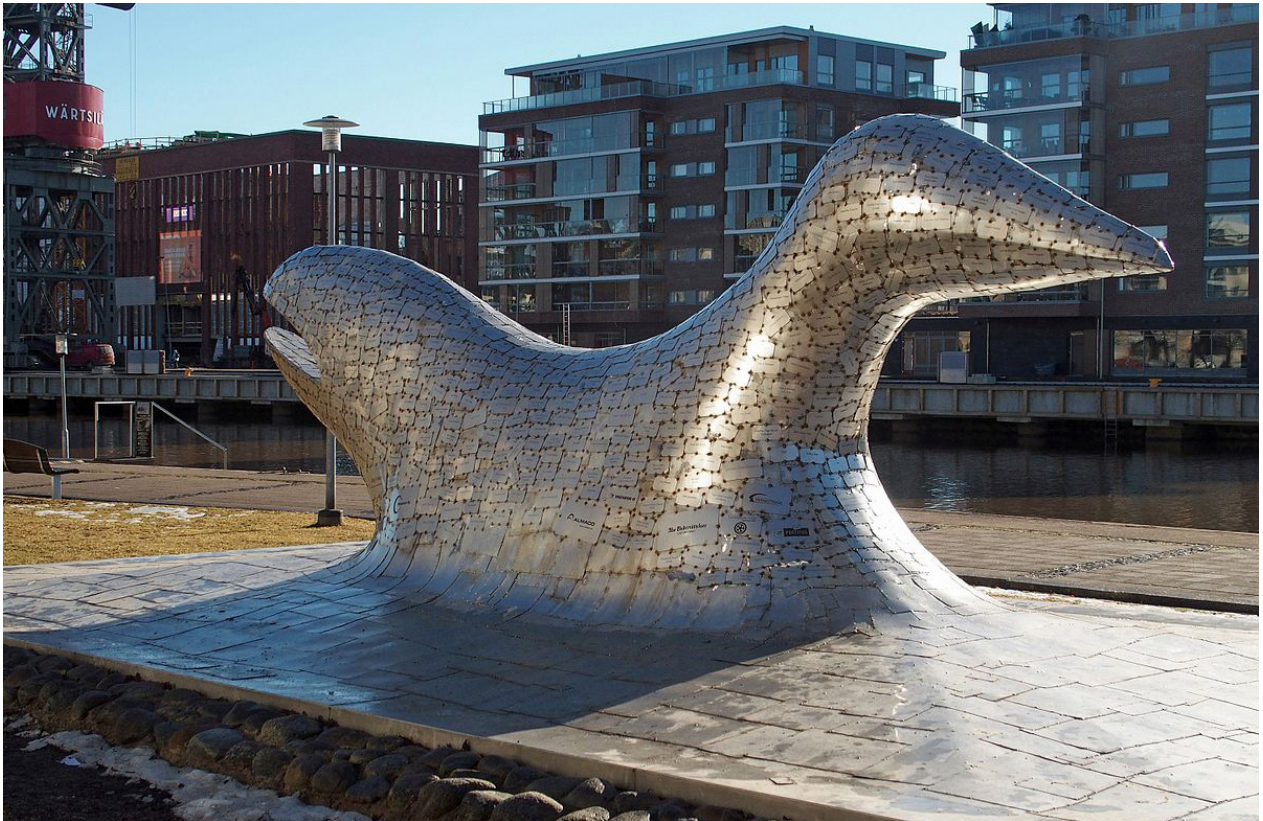
Turun julkisen taiteen visio ulottuu ajallisesti vuoteen 2029, johon myös voimassa oleva kaupunkistrategia tähtää. Avainkäsitteitä

julkisen taiteen toimintatapoihin ovat: taiteen monipuolinen laadullinen arviointi, alueellisesti ja sisällöllisesti määritellyt painopisteet sekä sujuva ja jatkuvasti uudistuva yhteistyö eri toimijoiden välillä. Tulevia hankkeita suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä sidosryhmien, kuten kaupungin taiteilijaseurojen, Turun AMK:n Taideakatemian ja asukasryhmien kanssa. Ekologiset valinnat ja painotukset julkisessa taiteessa tukevat omalta osaltaan Turun siirtymistä kaupunkistrategian mukaisesti hiilineutraaliin aikaan.

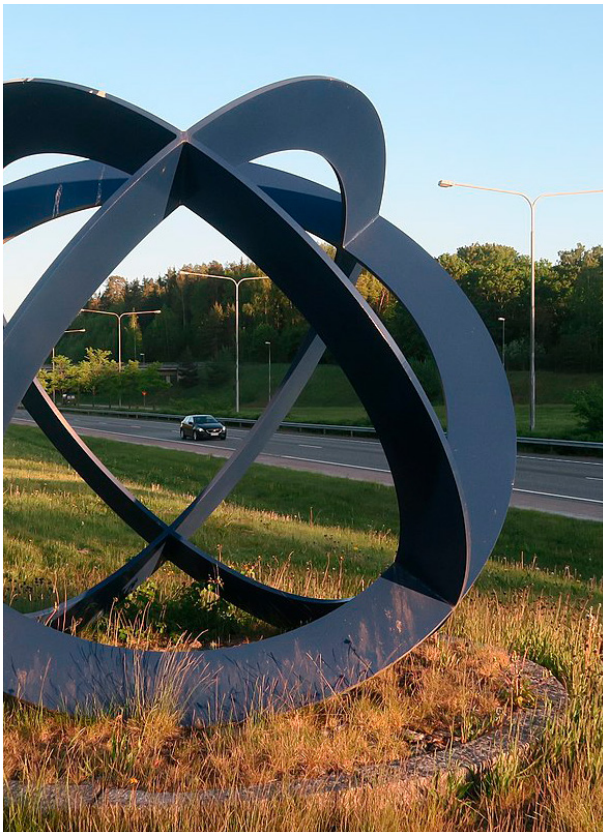
Turun museokeskuksen taidekokoelmien yhtenä painopisteenä on tilassa koettava mediataide, jota tullaan painottamaan myös julkisen taiteen hankinnoissa. Mediataidetta, kuten video-, valo- ja äänitaidetta sekä virtuaalitodellisuutta hyödyntäviä teoksia, hankintaan kokoelmaan ja tuodaan esille kaupunkitilaan etenkin määrällisissä taidetapahtumissa.

Julkisen taiteen verkkosivukokonaisuus uudistetaan siten, että museopalveluiden sivujen yhteyteen kootaan julkisen taiteen kokoelmateokset, ajankohtaiset hankkeet ja tapahtumat kokoava ja jatkuvasti päivitettävä tietopaketti. Julkisen taiteen ohjelma liitetään osaksi samaa kokonaisuutta.

Julkisen taiteen huolto- ja ylläpitokysymykset huomioidaan teosten hankintavaiheessa. Samalla määritellään selkeästi myös vastuut teosten ja niiden ympäristöjen kunnossapitämisestä. Kokoelmaan voidaan liittää julkisia teoksia joko pysyviksi teoksiksi, tai tarvittaessa niille voidaan määritellä elinkaari.

Stefan Lindfors, *Symbiosis*, 2014. Centrum Balticum -säätio / Saaristomeren suojelurahasto. Aurajoen länsiranta, Forum Marinum -museon lähellä, Turku. Kuva: Kotivalo 2016/Wikipedia. CC BY-SA 4.0. © Kuvasto 2022.

Antero Toikka, *Mega-Omega*, 1997. ELY-keskus. Valtatie E18, Jaanin eritasoliittymä, Turku. Kuva: Urjanhai 2020/Wikipedia. C BY 4.0. © Kuvasto 2022.

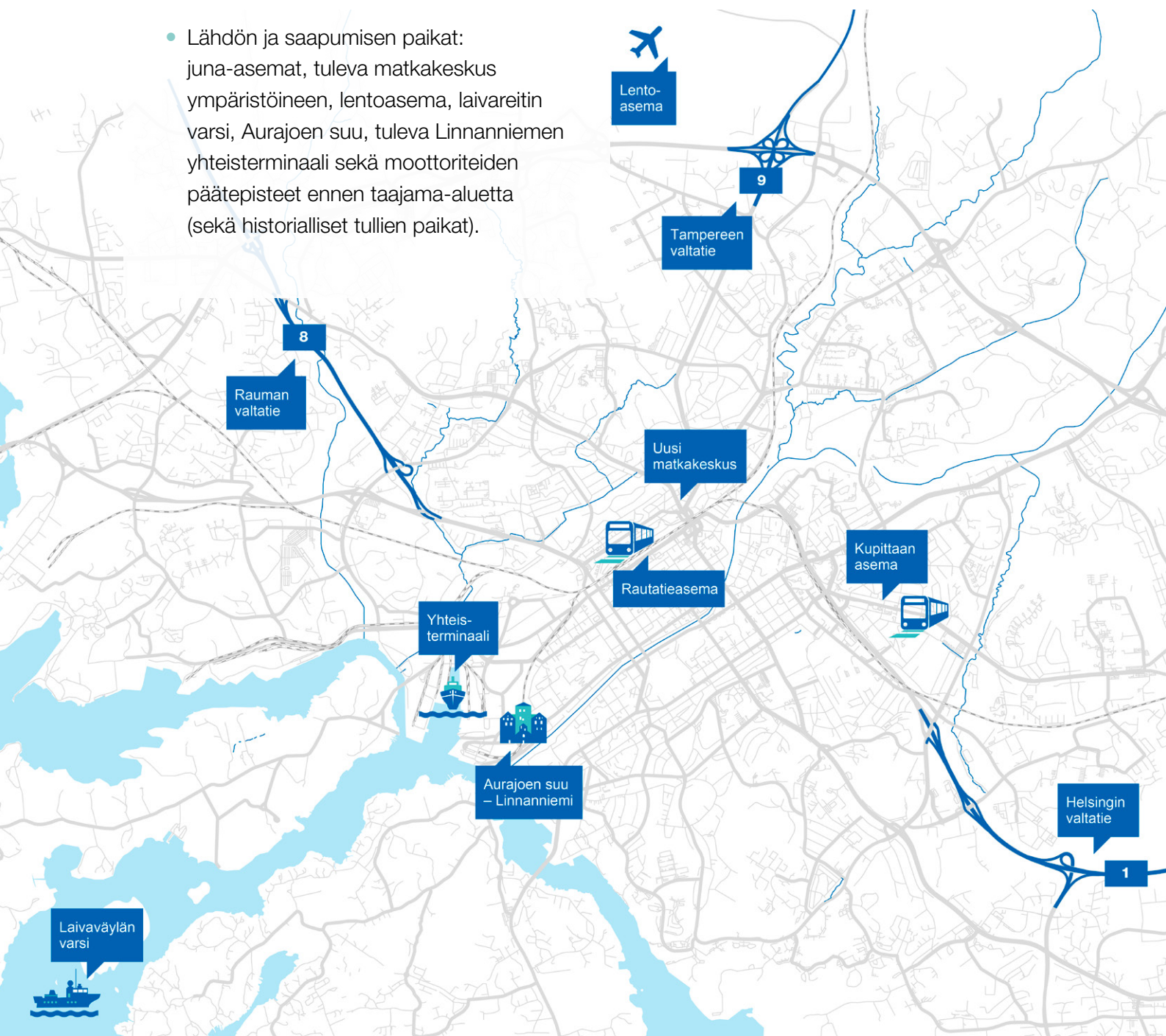

Alvar Gullichsen, *Posankka*, 1999. Turun kaupungin taideko-koelma. Holiday Club Caribbean edusta, Turku. Kuva: Raakkel Närhi / Turun museokeskus. © Kuvasto 2022.

6.1 Lähdön ja saapumisen paikat, taideulkoilureitit ja alueelliset painotukset

Lähdön ja saapumisen paikat

- Lähdön ja saapumisen paikat: juna-asemat, tuleva matkakeskus ympäristöineen, lentoasema, laivareitin varsi, Aurajoen suu, tuleva Linnanniemen yhteisterminaali sekä moottoriteiden päätepisteet ennen taajama-aluetta (sekä historialliset tullien paikat).

Kaupungin lähdön ja saapumisen paikat otetaan yhdeksi tulevaisuuden julkisen taiteen hankintojen painopisteeksi. Näillä tarkoitetaan visuaalisia ”portteja”, joiden avulla tunnistetaan kaupunkialueen rajakohtia. Teosten aiheet voivat liittyä sijaintipaikkansa historiaan ja ympäristön ominaispiirteisiin tai niistä voidaan luoda teemallisesti yhtenäinen liikkeeseen ja liikkumiseen perustuva teoskokonaisuus.

Taideulkoilureitit ja julkinen liikenne

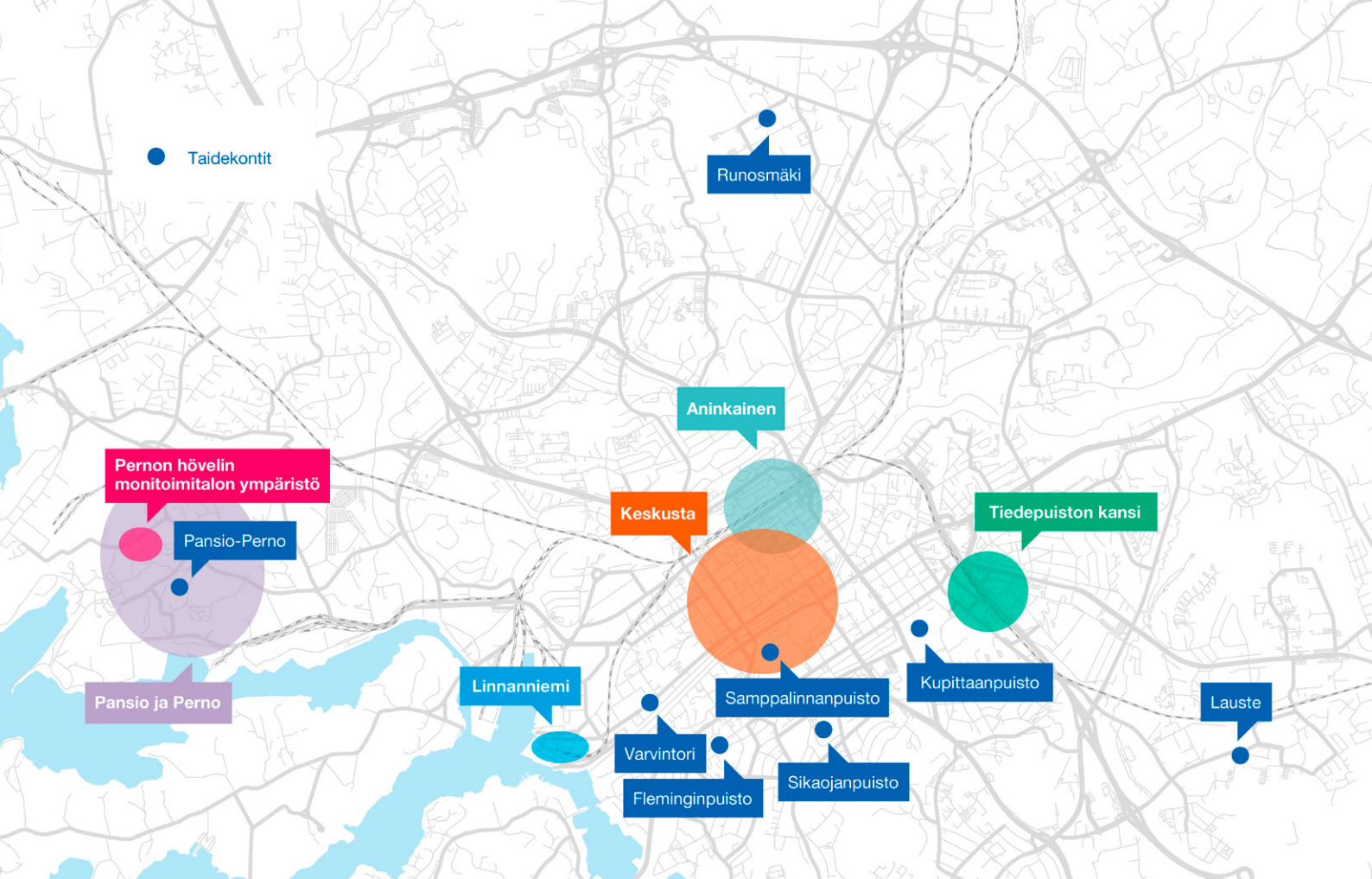
Turun vetovoimaa ja viihtyisyyttä lisätään muodostamalla kaupunkiin tunnistettavia taidereittejä. Samalla vahvistetaan myös alueiden houkuttelevuutta. Taidetta sijoitetaan erityisesti keskustan kävelypainotteisina kehitettävien alueiden ja reittien yhteyteen sekä asuinalueita kokoavien raittien yhteyteen. Elävöittämällä kävely- ja pyöräilyreittejä sekä julkisen liikenteen käyttämiä väyliä tuetaan niiden aktiivista käyttöä ja edistetään kestävästä kehityksestä. Erilaisten valaisukohteiden ja valotaiteen avulla luodaan sekä pysyviä että tapahtumallisia väyliä eri puolille kaupunkia.

- Ulotetaan Aurajoen varren julkisen taiteen keskittymää tulevan Linnanniemen alueelle
- Yhdistetään julkinen taide osaksi kaupungin Keskustavisiossa esitettyä (www.turku.fi/sites/default/files/atoms/files/20170814_vision_press_lac_s.pdf) kulttuuriranta-visiota, jossa Aurajoen rannoista ja lähiympäristöstä kehitetään kulttuuribulevardi.
- Elävöitetään asuinalueiden kävelyratteja taiteen avulla, esimerkkeinä Pihlajaniemen ja Kirstinpuiston tulevat keskusraitit sekä Runosmäen Piiparinpolku.
- Kehitetään reittiä keskustasta Ruissaloon tuomalla taidetta erityisesti teollisuusalueelle
- Tuotetaan taidetta lentoasemalta satamaan vievän linja-autoreitin varrelle
- Panostetaan vesibussireitin nykyisten ja tulevien pysäkkien ympäristöön
- Yhdistetään taide raitiotiekalustoon sekä pysäkkien ja reitin ympäristöön
- Luodaan kaupunkiin projisoidun taiteen reitti

Taidetta sijoitetaan erityisesti keskustan kävelypainotteisina kehitettävien alueiden ja reittien yhteyteen sekä asuinalueita kokoavien raittien yhteyteen. Elävöittämällä kävely- ja pyöräilyreittejä sekä julkisen liikenteen käyttämiä väyliä tuetaan niiden aktiivista käyttöä ja edistetään kestäväää kehitystä.

Taiteen alueelliset painopisteet

Eri kaupunginosien julkisen taiteen painotukset tukevat alueiden omaleimaisuutta, ympäristön ja paikan toiminnallisuutta, lisäävät alueen kiinnostavuutta ja houkuttelevat liikkumaan.

Linnanniemi

- Alueella vahva julkisen taiteen painotus.
- Taiteen ja tapahtumallisuuden teemoina ovat mm. saaristo, merellisyys, Itämeri ja alueen kulttuurihistoria.

Aninkainen

- Alue on yksi saapumisen paikoista ja tärkeä liikenteellinen solmukohta.
- Taiteen sijoituspaikkoja ovat julkiset kaupunkitilat, ratapihan suuntaiset reitit sekä Matkakeskuksesta ja Elämyskeskuksesta kaupungin keskustaan kauppatorille johtavat jalankulku- ja pyöräilyreitit.

Tiedepuiston kansi

- Kupittaaan ja Itäharjun yhdistävä kehityshanke, joka on samalla tärkeä joukkoliikenteen alue.
- Taiteen sijoituspaikkoina voivat olla esim. pysäköintilaitos ja Turun ammatti-instituutin Taito-kampus.

Keskusta

- Teemana tapahtumallisen ja määräaikaisen taiteen sekä historiallisen kulttuuriympäristön yllättävät kohtaamiset.
- Alueella suositaan erityisesti mediataiteen painotusta (videoprojisoinnit, teatterin taideseinä, Logomon silta, lisätty todellisuus, äänitaide).
- Panostusta erilaisten rakenteiden ja olemassa olevien julkisten teosten valaisuun.

Keskustan ulkopuoliset kaupunginosat

- Kauempana keskustasta sijaitsevat kaupunginosat ovat yksi julkisen taiteen painopisteistä tulevaisuudessa.

- Painotuksena näillä alueilla ovat katutaide, muraalit, mediataide, ympäristötaide, moniaistisuus ja asukkaiden osallisuus.
- Järjestetään samanaikaisesti eri kaupunginosia yhdistäviä taidetapahtumia.
- Toteutetaan sisällöllisesti kaupunginosien omaperäisyyttä ja asukkaiden identiteettiä tukevia hankkeita.
- Hankkeissa huomioidaan asukkaiden erilaiset kulttuuritaustat ja mahdolliset alueelliset erityispiirteet.
- Hankekohtaisesti tarjotaan nuorille tai aloitteleville taiteilijoille mahdollisuus teosten toteuttamiseen ja suositaan mestari-kisälli-työparien tai ryhmien työskentelyä.

Taidekontit

- Taidekontit ovat vapaita taidepintoja kaikille kaupunkilaisille.
- Erityisesti graffitille ja kaupunkitaiteelle tarkoitettut kontit sijaitsevat Fleminginpuistossa, Kupittaanpuistossa, Samppalinnanpuistossa, Sikaojanpuistossa, Varvintorilla, Runosmäessä, Pansio-Pernon alueella sekä Lausteella.

Fredrikanportaikko

- Rettinginrinteen Fredrikanportaikosta tulee erityisesti määräaikaisten teosten ja kaupunkitaidetapahtumien esityspaikka.

Perno ja Pansio

- Taidetta integroidaan Pernon Hövelin monitoimitalon ympäristöön.
- Viheralueilla suositaan ympäristötaidetta.

Kauempana keskustasta sijaitsevat kaupunginosat ovat yksi julkisen taiteen painopisteistä tulevaisuudessa. Painotuksena näillä alueilla ovat katutaide, muraalit, mediataide, ympäristötaide, moniaistisuus ja asukkaiden osallisuus.

6.2 Turun malli julkisen taiteen ja kaupunkikehityshankkeiden yhdistämisessä

Tulevissa kaupunkikehityshankkeissa määritellään jo suunnittelun aloitusvaiheessa se laajuus, jolla julkinen taide yhdistetään kuhunkin kehityshankkeeseen. Linnanniemen alueen kehityshankkeen yhteydessä pilotoidaan taiteen ja tapahtumallisuuden vahvaa mukaan ottamista alueen visuaalisen ja toiminnallisen luonteen kehittämiseksi ja omaleimaisuuden korostamiseksi.

Kaupunkikehityshankkeiden osalta julkisen taiteen ohjausryhmä tekee hankesuunnitteluvaiheessa esityksen, miten julkinen taide kytketään mukaan tietyn alueen kaavoitukseen ja tontinluovutussopimuksiin. Hankesuunnitelmassa kuvataan, onko julkinen taide mukana vain yksittäisten rakennusten ja rakenteiden toteutuksessa vai laajasti, koko alueen leimallisuuteen vaikuttavana osatekijänä.

Jos taide päätetään ottaa tiettyssä aluekehityshankkeessa vetovoimatekijäksi, nimetään se tavoitteeksi alueen asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan. Taiteen merkitys kyseisissä asemakaavakohteissa tulee ilmetä kaavakartalta ja/tai kaavamääräyksistä sekä kaavaan liittyvästä selostuksesta. Julkisen taiteen rahoitus voidaan toteuttaa esimerkiksi taidevelvoitteena tontinluovutussopimusten yhteydessä, jolloin tietty prosenttimäärä tontin hinnasta ja rakennuskustannuksista sijoitetaan taiteeseen. Menettelytapa kirjataan tontinluovutussopimuksiin. Taiteeseen osoitettu raha talletetaan omaan

tiliikohtaan, josta sitä käytetään alueelle laaditun taideohjelman mukaisesti. Varoja voidaan käyttää taiteen hankintaan ja kulttuuritapahtumien tuottamiseen sekä teosten ylläpitokustannuksiin. Yksityisten toimijoiden rinnalla kaupunki sitoutuu näissä aluekehityshankkeissa ohjaamaan osan oman rakentamisensa määrärahoista taiteeseen. Teoksia voidaan toteuttaa julkisten rakennusten lisäksi puisto-, aukio- ja muissa ympäristörakentamisen kohteissa.

Aluekehityshankkeissa taiteen aiheet kytkeytyvät kyseisen alueen ominaispiirteisiin: luonnonympäristöön, kulttuurihistoriaan tai olemassa olevaan rakennettuun ympäristöön sekä muihin kehityshankkeen kärkiteemoihin. Hankkeiden suunnitteluvaiheessa huomioidaan myös alueiden nykyisen ja tulevan väestön ikärakenne ja moninaiset kulttuuritaustat.

Suurempia aluekehityshankkeita varten laaditaan erillinen taideohjelma, johon kirjataan alueen taiteen ja tapahtumallisuuden sisällölliset tavoitteet, sijoituspaikat, päätöksentekoprosessi ja työsuunnitelma. Ohjelmassa kuvataan lisäksi taiteen ja tapahtumien rahoitustavat. Aluekehityshankkeeseen liittyvän taideohjelman laatijaksi ja toteuttajaksi palkataan ulkopuolinen taidekoordinaattori tai taidekoordinointiin perehtynyt yritys.

Aluekehityshankkeissa julkisen taiteen ohjausryhmän tehtävänä on valvoa, että alueen taideohjelmaan linjattuja tavoitteita noudatetaan suunnittelu- ja rakennusvaiheessa sekä käytönoton jälkeen.

6.3 Pilottikohteena Linnanniemen kaupunkikehityshanke

6.3.1 Linnanniemestä Turun ensimmäinen taidekaupunginosa

Osana julkisen taiteen ohjelmaa esitetään, että Linnanniemen kehityshanke toimii pilottikohteenä julkisen taiteen sisällyttämisestä kiinteäksi ja näkyväksi osaksi alueen suunnittelua ja rakentamista. Alueelle laaditaan oma taideohjelma, jossa määritellään taiteen ja tapahtumallisuuden painopisteet, rahoitusmuodot ja taiteen hankintaan liittyvät päätöksentekoprosessit. Aluekehityshankkeen ja siihen kytkeytyvän taidehankkeen liittyminen toisiinsa ovat jaettu suunnittelu- ja toteutusvaiheisiin.

6.3.2 Suunnitteluvaihe

Linnanniemen taidetyöryhmä

- kootaan julkisen taiteen ohjausryhmän ja Linnanniemen hanketyöryhmän jäsenistä
- tekee päätöksen aluetta koskevan taideohjelman laatimisesta
- ohjaa taideohjelman laatimista ja vie sen päätettäväksi hallintosäännön mukaisesti.

Taidekoordinaattori

- laatii taideohjelman, joka sisältää kuvauksen alueen taiteen ja tapahtumallisuuden sisällöstä, teosten ja tapahtumien pääasialliset sijaintipaikat, kuvaa hankkeen päätöksentekomallin sekä käytettävät rahoitustavat.

Linnanniemen taideohjelma

- kytkeytyy kiinteästi Linnanniemen ominaispiirteisiin, joita leimaavat erityisesti alueen historia ja merellisyys
- julkinen taide kytetään alueeseen yksittäisten teosten avulla ja rakenteisiin integroimalla

- yksi painopisteistä on taiteen ja tapahtumallisuuden ekologiset ulottuvuudet, jolloin taiteellinen suunnittelu voi muuntaa ympäristön kannalta tarpeellisia elementtejä, esimerkiksi hulevesien käsittelyn, visuaalisesti kiinnostavaksi maamerkiksi.

6.3.3 Toteutusvaihe

Taidekoordinaattori

- Antaa taidetyöryhmälle esityksen taiteilijavalintojen toteutustavasta
- Organisoii taiteilijavalinnat
- Laatii sopimusluonnokset hankintoja varten
- Vastaa taidehankkeiden monisuunnittelusta viestinnästä suunnittelun ja toteutuksen aikana

Hankkeen taidetyöryhmä

- Vahvistaa taiteilijoiden valintatavat
- Tekee päätökset taiteilijoiden valinnasta
- Valitsee toteutettavat teokset
- Hyväksyy teosluonnokset
- Tekee päätökset teosten hankinnasta

Taiteilija

- Laatii luonnoksen toteutettavaa teosta varten
- Valinnan jälkeen tarkentaa teossuunnitelmaa toteutusta varten
- Toteuttaa teoksen yhteistyössä alihankkijoidensa kanssa

7 Julkisen taiteen toimijat Turussa

Achim Kühn, *Harmonia*, 1996. Turun kaupungin taidekokoelma. Aurajoen vierasvenesatama, Turku. Kuva: Raakel Närhi / Turun museokeskus.

7.1 Julkisen taiteen ohjausryhmä

Turun kaupungin organisaatiossa ei ole aiemmin ollut toimielintä, joka ohjaisi julkisen taiteen hankintoja ja esittelyä kaupunkitilassa sekä edistäisi sen asemaa osana muuta suunnittelutyötä.

Tämä ohjelma esittää eri toimialojen ja kaupungin sidosryhmien edustajista koostuvan julkisen taiteen ohjausryhmän perustamista ohjaamaan ja edistämään julkisen taiteen asemaa Turussa.

Julkisen taiteen ohjausryhmän toimintakenttä painottuu hallinnolliseen työhön, esitysten ja ehdotusten tekemiseen. Näin taide tulee huomioiduksi toimitilojen rakennuttamisessa ja kaupunkisuunnitteluhankkeissa. Kaavoituksen ja hankesuunnittelun alkuvaiheessa ohjausryhmä tekee ehdotuksen taideohjelman tai -suunnitelman laatimisesta ja esittää kohteita, joiden suunnitteluun taide tulisi kytkeä. Julkisen taiteen ohjausryhmä tekee ehdotukset myös kunkin hankkeen rahoitusmallista, taidehankkeiden organisoinnin vastuuhenkilöistä sekä taiteen hankemuodon päättämisestä.

Julkisen taiteen ohjausryhmän puoltava lausunto tarvitaan kaikkiin Turun kaupungin alueelle sijoitettaviin pysyviin julkisiin teoksiin (esilläolokaikaa vähintään 6 kk). Ohjausryhmän lausunto pyydetään näissä tapauksissa kaupungin normaalin lupaprosessin yhteydessä.

Julkisen taiteen ohjausryhmä koostuu puheenjohtajasta ja perusjäsenistä. Jäsenistöön kuuluu konsernihallinnon edustajien lisäksi vapaa-ajan ja kaupunkiympäristön palvelualuekokonaisuuksista. Konsernihallinnosta jäsenistöön kuuluvat viestintä- ja markkinointipalveluiden edustajat. Lisäksi edustettuina ovat vapaa-ajan palveluiden hallinto, museopalvelut sekä kaupunkisuunnittelun ja maaomaisuuden, kaupunkirakentamisen sekä lupien ja valvonnan

palvelualueet. Ryhmään kutsutaan myös kaupungin taiteilijaseurojen sekä Turku-seuran edustajat. Ohjausryhmän esittelijänä ja sihteerinä toimii museopalveluiden julkisen taiteen hankkeista vastaava edustaja.

Ohjausryhmä vie kaupungin omiin hankkeisiin liittyvät julkisen taiteen ehdotukset kaupungin hallintosäännön mukaisesti asianomaisen lautakunnan tai lautakuntien käsiteltäväksi ja jatkokesittelyyn tarvittaessa.

Ohjausryhmä kokoontuu säännöllisesti 4 kertaa vuodessa ja lisäksi tarvittaessa.

Julkisen taiteen ohjausryhmä tekee laajoja julkiseen taiteen linjauksia. Se toimii asiantuntijana, joka ohjaa kaupungin vision toteutumista ja vahvistaa kaupunkiorganisaation sisäistä tiedonkulkua julkisen taiteen osalta. Suurissa aluekehityshankkeissa ohjausryhmä valvoo taideohjelman toteutumista myös alueen valmistumisen ja käyttöönoton jälkeen.

Kaavoituksen ja hankesuunnittelun alkuvaiheessa ohjausryhmä tekee ehdotuksen taideohjelman tai -suunnitelman laatimisesta ja esittää kohteita, joiden suunnitteluun taide tulisi kytkeä.

7.2 Turun kaupungin museopalvelut – Turun museokeskus

Turun museopalvelut eli Museokeskus hallinnoi museokokoelmia ja kaupungin taidekokoelmaa sekä tukee julkisen taiteen ohjausryhmän toimintaa monin tavoin. Se tekee ehdotuksia taiteilijavalinnoista sekä valitsee teoskokonaisuuksia pieniin kohteisiin ja taidekoordinaattoreita suuriin hankkeisiin. Museopalvelut koordinoi myös muilla tavoin yksittäisten julkisen taiteen teosten hankintoja ja pienten hankkeiden toteutusta. Suurten hankkeiden osalta ohjauksesta ja organisoinnista päätetään hankekohtaisesti julkisen taiteen ohjausryhmän ehdotusten pohjalta.

Museopalvelut antaa lausuntoja kuvataidetta koskeviin kuntalaisaloitteisiin. Se vastaa myös taidekilpailuiden käytännön järjestelyistä ohjausryhmän ehdottamissa ja kaupungin omissa hankkeissa.

7.3 Kaavoitus

Kaavoituksella ohjataan kaupungin maankäyttöä, rakentamista ja elinympäristön laatua. Hyvin suunniteltu ja toteutettu julkinen taide vaikuttaa positiivisesti elinympäristön laatuun. Siksi julkinen taide voidaan jo lähtökohtaisesti sisällyttää kaavoitustyön tavoitteisiin. Kaavoitustyön liitteeksi voidaan myös laatia ohjeellisia tai velvoittavia taideohjelmia sekä laatukäsikirjoja.

Museopalvelut antaa lausuntoja kuvataidetta koskeviin kuntalaisaloitteisiin. Se vastaa myös taidekilpailuiden käytännön järjestelyistä ohjausryhmän ehdottamissa ja kaupungin omissa hankkeissa.

Carl Eneas Sjöstrand,
H. G. Porthanin muistomerkki, 1864.
Turun kaupungin taidekokoelma. Porthaninpuisto, Turku.
Kuva: Aleks Talve / Turun museokeskus.

Elina Ruohonen, *Ihanaa – Elämä!* (yksityiskohta), 2015. Turun kaupungin taidekokoelma. Braheskolan, Turku.
Kuva: Aleksi Liimatainen / Turun museokeskus. © Kuvasto 2022.

7.4 Tilapalvelut ja toimitilojen rakennuttaminen

Tilapalvelut huolehtii kaupungin tilaomaisuudesta ja sen ylläpidosta. Tilapalveluihin kuuluva toimitilajohtaminen-yksikön tehtäviin kuuluvat tilahankkeiden valmisteluprosessit, kuten hankesuunnittelu ja aikataulutus. Hankesuunnitteluvaiheessa määritellään myös taiteen osuus osana kokonaisuutta ja siihen käytettävät taloudelliset resurssit. Turussa uudisrakennuksen investointikustannuksesta pyritään varaamaan noin 1 % taidehankintoja varten. Taiteen sisällyttäminen osaksi hankesuunnitelmaa on mukana kaupungin tilahankkeiden tarveselvitys- ja hankesuunnitteluohjeessa.

Toimitilojen rakennuttaminen -yksikön tehtävänä on rakennuttaa kaupungin investointiohjelman

perusteella rakennusten korjaushankkeita ja uudisrakennuksia. Yksikkö on mukana hankesuunnitelmien laatimisessa ja osallistuu kaupungin tilainvestointiohjelman tekemiseen. Toimitilojen rakennuttaminen -yksikkö on merkittävä toimija uudisrakennuksiin sijoitettavan julkisen taiteen osalta. Yksikön edustajat vastaavat yksittäisten rakennusprojektien johtamisesta. Kaupungin toimitilojen rakentamiseen liittyvissä hankkeissa he vastaavat myös taide-
teosten tilaamisesta.

Tilapalvelut ja toimitilojen rakennuttaminen -yksiköt sekä museopalvelut järjestävät vuosittain tammi-helmikuussa kokouksen, jossa käydään läpi tulevat hankesuunnitelmat ja niiden aikataulut. Kokouksen tarkoituksena on tiedonkulun parantaminen, tulevien prosenttitaidohankkeiden työmäärän ennakoarviointi ja toimien pitkän tähtäimen aikataulutus.

7.5 Rakennusvalvonta

Rakennusvalvontaviranomaiset liittyvät julkisen taiteen hankkeisiin rakennuslupien ja toimenpidelupien osalta. Turussa ei ole käytössä maankäyttö- ja rakennuslain mukaista ilmoitusmenettelyä. Se vuoksi kaikkiin luvanvaraisiin toimenpiteisiin on haettava joko rakennus- tai toimenpidelupaa. Rakennus- ja toimenpidelupien hakemiseen käytetään ensisijaisesti Turun kaupungin sähköistä lupapalvelua (ePermit). Pysyviksi tarkoitettujen julkisen taiteen teokset vaativat toimenpideluvan. Se tarvitaan esimerkiksi rakennuksen julkisivua muuttaviin toimenpiteisiin, joille ei vaadita rakennuslupaa. Siten rakennusten seiniin tehtävät maalaukset eli muuraalit ja julkisivuihin asennettavat suurikokoiset reliefit vaativat aina toimenpideluvan.

Ympäristötaiteen kohdalla luvan hakeminen voi koskea myös maisematyölupaa. Se on haettava ennen maisemaa muuttavaan suureen toimenpiteeseen ryhtymistä. Näitä ovat maan kaivaminen, puiden kaato tai näihin verrattava toimenpide asemakaava-alueella ja alueilla, joilla kaavoitus on vireillä.

7.6 Tonttipalvelut

Kaupungin Tonttipalvelut huolehtii muun muassa kaupungin kiinteistöjen kehittämisestä, luovutuksesta sekä maankäyttösopimusten valmistelusta. Se vastaa tontinluovutuskilpailuiden järjestämisestä. Kilpailuehdoissa voidaan edellyttää sijoittamaan taiteeseen, mikä voi tarkoittaa, että jokin prosenttimäärä hankintakustannuksista on varattava taiteeseen. Vaihtoehtoisesti sama summa voidaan määrätä maksettavaksi erilliseen taiderahastoon tai hanketta varten perustetulle taidehankintatilille.

7.7 Kaupunkiympäristön toteutussuunnittelu ja rakennuttaminen

Kaupunkiympäristön toteutussuunnittelu -yksikkö huolehtii katu- ja puistosuunnitelmien sekä kaupunkiympäristön toteutuksen valmistelusta. Yksikkö vastaa suunnittelun tilaamisesta ja suunnittelun ohjauksesta sekä tekee osan toteutussuunnittelusta omana työnä. Sen tehtäviin kuuluu myös tarvittavien viranomaislupien ja selvitysten valmistelu.

Kaupunkiympäristön rakennuttaminen -yksikön tehtävänä on rakennuttaa kaupungin investiohjelman mukaisesti katuja, toreja, puistoja, siltoja, viheralueita ja muita yleisten alueiden infrarakenteita. Tämän ohjelman keskeisenä tulevaisuuden painopisteenä on julkisen taiteen yhdistäminen osaksi suuria kaupunkiympäristöhankkeita. Tällöin tietyille alueille toteutettavien uudisrakennusten lisäksi taidetta voidaan integroida sinne valmistuviin muihin rakenteisiin ja kulkuväyliin. Näissä taidehankkeissa teosten tilaajana on Kaupunkiympäristön rakennuttaminen -yksikkö.

Rakennusvalvontaviranomaiset liittyvät julkisen taiteen hankkeisiin rakennuslupien ja toimenpidelupien osalta.

7.8 Kaupunkiympäristön kunnossapito

Kaupunkiympäristön kunnossapito -yksikkö huolehtii julkisen taiteen ja etenkin ulkoveistosten ympäristöjen kunnossapidosta. Vastuunjako määritellään erikseen yksikön ja museopalveluiden välillä. Museopalvelut ja kaupunkiympäristön kunnossapito järjestävät vuosittain syksyllä tapaamisen, jolloin käydään läpi seuraavan vuoden julkisen taiteen ympäristöjen kunnossapitotoimenpidetarpeet. Yksikkö toteuttaa myös itsenäisesti toimialueeseensa liittyviä taidehankkeita, joita toteutetaan yhteistyössä museopalveluiden kanssa.

”

Museopalvelut ja kaupunkiympäristön kunnossapito järjestävät vuosittain syksyllä tapaamisen, jolloin käydään läpi seuraavan vuoden julkisen taiteen ympäristöjen kunnossapitotoimenpidetarpeet.

8 Taidehankintamallit ja hankinnan perusteet

8.1 Julkinen taide ja hankintalaki

Julkisten taideteosten hankinnassa sovelletaan yleisiä kaupungin hankintoihin liittyviä ohjeita ja taidealaa koskevaa lainsäädäntöä. Turun kaupungin taidehankinnoissa sovelletaan hankintalakia silloin, kun laissa ilmoitetut kynnysarvot ylittyvät. Hankintalakia tulee noudattaa suorien taidehankintojen lisäksi tilausteoksissa ja niihin liittyvissä kolmansilta osapuolilta hankittavissa ostopalveluissa.

Julkisen taiteen hankintojen kilpailutuksen osalta on kaksi poikkeusta, jotka liittyvät hankinnan arvoon ja suorahankinnan edellytyksiin. Jos taidehankinnan arvo alittaa 60 000 euroa, voidaan taidetta hankkia suoraan valitulta taiteilijalta. Kansallinen kilpailutus vaaditaan kaikilta 60 000–213 999 euron taidehankinnoilta ja EU-tason kilpailutus 214 000 euron ja sitä ylittävän hankinta-arvon kohdalla.

Hankintalain suorahankintaan liittyvien edellytysten täytyessä (Hankintalaki 40 §), voidaan taidetta hankkia ilman kilpailutusta, jos jokin kahdeksasta laissa mainitusta edellytyksistä täyttyy (www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20161397). Taidehankintojen osalta oleellisin näistä on kolmas edellytys, jonka mukaan suorahankinta on mahdollista, kun hankinnan tarkoituksena on ainutkertaisen taideteoksen ja taiteellisen esityksen luominen tai hankkiminen.

8.2 Taideohjelma

Yksittäistä rakennuskohdetta tai laajaa aluetta varten laaditaan taideohjelma, jossa kuvataan kohteeseen hankittavan taiteen ja tapahtumallisuuden sisällölliset tavoitteet, muodot, hankintatavat ja päätöksentekoprosessit. Siinä määritellään myös tavat, joilla hankittava taide tai toiminta rahoitetaan. Taideohjelma voi olla joko ohjeellinen tai sitova. Ohjelma toimii taidekokonaisuuden hankinnan ohjekirjana ja jatkosuunnittelun pohjana muille hankkeen yhteistyötahoille.

Yksittäistä rakennuskohdetta tai laajaa aluetta varten laaditaan taideohjelma, jossa kuvataan kohteeseen hankittavan taiteen ja tapahtumallisuuden sisällölliset tavoitteet, muodot, hankintatavat ja päätöksentekoprosessit.

Erika Adamsson, *Kohtaamisia Paattisilla* (yksityiskohta), 2011. Turun kaupungin taidekokoelma. Paattisten monitoimitalo, Turku. Kuva: Martti Puhakka / Turun museokeskus. © Kuvasto 2022.

Halmesmaa x 3: Anu Halmesmaa, Miia Halmesmaa ja Mikko Halmesmaa, *Paradise City*, väliaikainen teos kesällä 2020. Taiteilijoiden omistuksessa. Fredrikanportaat, Rettiginrinne, Turku. Kuva: Ville Mäkilä / Turun museokeskus. © Kuvasto 2022.

8.3 Prosenttiperiaate

Prosenttiperiaate on jo vuosikymmenien ajan ollut taiteen yleinen rahoitusmalli, jossa tietty prosenttimäärä hankkeen kustannuksista varataan taiteeseen. Näin varmistetaan hyvissä ajoin sekä rahoitus että taiteen sisällyttäminen sitovasti kokonaissuunnitteluun. Kuntaorganisaation omien tai yksityisen tahon talonrakennushankkeiden lisäksi prosenttiperiaatetta voidaan noudattaa myös laajemmin kaupunkisuunnitteluun liittyvissä kohteissa ja infrahankkeissa. Turussa ei ole voimassa olevaa erillistä päätöstä prosenttitaidteen noudattamisesta (2021), mutta periaate on kuitenkin sisällytetty esimerkiksi Tilahankkeiden tarveselvitys- ja hankesuunnitteluohjeeseen (2018).

8.4 Turun kaunistamisrahasto

Turun kaupungin kaunistamisrahasto -niminen lahjoitusrahasto on perustettu tammikuun 24.1.1972 ja 11.2.1980 tehdyillä päätöksillä yhdistämällä seitsemän eri rahastoa yhdeksi kokonaisuudeksi. Rahaston sääntöjen mukaan varoja käytetään Turun kaunistamiseen ja luonnonsuojeluun. Vuotuisesta tuotosta käytetään kaupunginhallituksen päättämä määrä sen osoittamalla tavalla rahaston tarkoitukseen. Loppuosa tuotosta lisätään pääomaan. Kaunistamisrahaston tuella voidaan toteuttaa hankekohtaisesti määräaikaisia ja pysyviä julkisen taiteen teoksia. Rahaston tuki voi olla myös osa hankkeen kokonaisrahoitusta. Rahaston tuotoilla kunnostetaan myös kaupungin taidekokoelmaan kuuluvia julkisen taiteen teoksia.

Rahaston koordinoitiryhmä tekee vuosittain tuoton käytöstä ehdotuksen, jonka suuruus voi vaihdella jonkin verran esimerkiksi juhlavuosien ja muiden erikoisolosuhteiden perusteella. Kaupunginhallitus tekee päätöksen toteutettavista hankkeista vuosittain huhtikuun loppuun mennessä.

8.5 Taidevelvoite tontinluovutusehdoissa

Kunnat voivat edistää julkisen taiteen tuottamista edellyttämällä omistamansa tontin myynnin tai vuokrauksen yhteydessä rakennuttajaa toteuttamaan tai rahoittamaan tontille taidetta myynti- tai vuokraushintaan sidotun prosenttimäärän arvosta. Velvoite kirjataan kauppa- tai vuokraussopimukseen ja sen toteutumista valvotaan samalla tavalla kuin muitakin sopimukseen kirjattuja velvoitteita.

8.6 Rahastomalli

Rahastomallia käytetään yleensä isomman aluekehityshankkeen yhteydessä. Mallissa tietyn alueen rakennuttajilta kerätään rakennuskustannuksista tai tontin myyntihinnasta laskettava prosenttiosuus, joka sijoitetaan yhteiseen rahastoon. Rahaston varoja käytetään taiteen hankkimiseen kyseiselle alueelle. Sillä voidaan rahoittaa myös alueella järjestettäviä kulttuuritapahtumia ja kattaa taideteosten vuosittaisia ylläpitokustannuksia.

8.7 Taideteoslahjoitukset

Turun kaupungin taidekokoelmaan voidaan harkinnan mukaan ottaa vastaan teoslahjoituksia, jotka on mahdollista sijoittaa esille

julkiseen tilaan. Julkiseksi taideteokseksi tarkoitetun teoslahjoituksen liittämistä kokoelmiin arvioidaan samoilla kriteereillä kuin muitakin taidehankintoja.

8.8 Taiteilijoiden valintatavat

Taiteilijoiden valinta taidehankkeisiin voidaan järjestää useammalla eri tavalla. Yleisesti käytössä olevia valintatapoja ovat avoin taidekilpailu, kutsukilpailu, rinnakkainen luonnostilaus useammalta taiteilijalta, portfoliohaku ja suora hankinta tietyltä taiteilijalta tai taiteilijaryhmältä. Valintaprosessissa voidaan myös yhdistellä useampaa menettelyä, kuten portfoliohaun ja rinnakkaisen luonnostilauksen yhdistelmää. Turun kaupungin taidehankkeissa hakumenettely päätetään hankkeen luonteen ja laajuuden perusteella. Samalla varmistetaan, että mahdollisimman monella taiteilijalla olisi mahdollisuus osallistua taiteilijahakuihin. Avoimissa taidekilpailuissa ja kutsukilpailuissa noudatetaan Suomen Taiteilijaseura ry:n laatimia kilpailuohjeistuksia.

”

Yleisesti käytössä olevia taiteilijoiden valintatapoja ovat avoin taidekilpailu, kutsukilpailu, rinnakkainen luonnostilaus, portfoliohaku ja suora hankinta.

8.9 Taiteen laadullinen arvioiminen ja hankintaperusteet

Turun kaupungin julkisen taiteen kokoelmien hankintaperusteet pohjautuvat seuraaviin arvomäärittelyihin:

1. Taiteellinen luovuus ja esteettinen laatu
2. Ammatillinen osaaminen ja tuotannon tekninen laatu
3. Taideteoksen ja ympäristön yhteensovittaminen
4. Taidetuotanto kestävän kehityksen näkökulmasta
5. Osallisuus ja tapahtumallisuus taidehankkeessa

Iiris Elena Rusi, Fanni Jokinen ja Emilia Linnavuori, *Formaatio*, 2018.

Turun kaupungin taidekokoelma. Syvälahden monitoimitalo, Turku. Kuva. Raakel Närhi / Turun museokeskus. © Kuvasto 2022.

8.9.1 Taiteellinen luovuus ja esteettinen laatu

Turussa taidekokoelmien hankintojen ensisijaisena hankintaperusteena on taiteellinen laatu. Museopalveluiden edustajat vastaavat viime kädessä, että julkisten taidehankintojen taiteelliset ja muut laatukriteerit toteutuvat. Teosten tilaus- tai hankintavaiheessa arvioidaan suunnitelmien tai teoksen ammattimaista toteutustapaa, niiden tuottamisen esteettistä ja teknistä laatua, käytetyn tekniikan ja teoksen tematiikan sekä sijoituspaikan yhteensovittamista. Esteettisen laadun osalta tarkastellaan taiteilijan luovaa panosta, joka tuloksena teos uudistaa ajattelua tai tuo uusia näkökulmia taiteeseen tai taiteen kokemiseen osana julkista ympäristöä. Teosta ja sen omaperäisyyttä arvioidaan suhteessa olemassa oleviin kaupungin taidekokoelmiin sekä muualla Suomessa tai eri puolilla maailmaa toteutettuihin julkisen taiteen hankkeisiin.

Julkisen taiteen ohjausryhmä määrittelee pysyväksi tarkoitetun teoksen osalta sen soveltuvuuden osaksi kaupunkiympäristöä.

8.9.2 Ammatillinen osaaminen ja tuotannon tekninen laatu

Julkiseen tilaan esille sijoitettavan taiteen tulee olla ensisijaisesti ammattimaisesti tuotettua. Turun keskustan alueelle sijoitettavien pysyvien (esillä yli 6 kk.) taideteosten taiteellisesta tuotannosta vastaavat ammattitaiteilijat. Yleisöä osallistavien tai muuten ryhmätyönä tuotettavien teosten kohdalla ammattitaiteilijat toimivat projektien suunnittelijana ja ohjaajana. Ammattitaiteilijan osaamista koskeva määrittely perustuu vähintään kahden vuoden taidealan suoritettuihin opintoihin tai vähintään kahden

vuoden ammattimaiseen työskentelyyn taiteilijana, josta on syntynyt näyttönä dokumentoitua taiteellista tuotantoa.

8.9.3 Taideteoksen ja ympäristön yhteensovittaminen

Julkisen taideteoksen sopivuutta ympäristöön arvioidaan seuraavien näkökulmien avulla:

- tilojen ja alueiden käyttäjien turvallisuus,
- tilojen ja alueiden käyttäjien monimuotoisuus (ikä, kulttuuriset taustat, aistirajoitteet),
- asuin- ja työympäristön viihtyvyys,
- ympäristön (luonto ja rakennettu ympäristö) historia,
- teoksen positiivinen yllättävyys osana ympäristöään,
- alueen omalaatuisuuden ja asukkaiden paikallisidentiteetin vahvistaminen,
- teoksen ympärilleen vaatima ”ilma” eli tyhjä tila,
- teoksessa käytettävän tai sen tuottaman valon ja äänen soveltuminen osaksi ympäristöä sekä
- teoksen läheltä kulkevan liikenteen ja kulkuväylien huomioiminen.

8.9.4 Taidetuotanto kestävän kehityksen näkökulmasta

Julkisen taiteen toteutuksia arvioidaan myös kestävän kehityksen näkökulmasta. Hankintavaiheessa arvioidaan teoksessa käytettävien materiaalien ympäristöystävällisyyttä, teoksen kestävyyttä sekä sen ylläpitoon kuluvia resursseja. Hankintasopimuksissa tarkennetaan teosten tuotantoon liittyvät ekologisuuden kriteerit.

8.9.5 Osallisuus ja tapahtumallisuus taidehankkeessa

Osallistavien hankkeiden kautta syntyvien teosten tulee täyttää samaan tapaan taiteellisen laadun vaatimukset kuin muidenkin teosten. Tällaisten hankkeiden tavoitteena on mukana olevien ihmisten aito osallistuminen taiteelliseen prosessiin esimerkiksi tuottamalla itse osia teokseen tai osallistumalla teoksen tuotantoon liittyvään päätöksentekoon (käytettävät

materiaalit, muodot, värit). Osallistaviin teoksiin liittyy usein myös tapahtumallisia elementtejä, kuten työpajoja julkisessa tilassa, tai lopullinen teos voi olla esitetty tapahtuman muodossa. Kaupunkitilaan voidaan luoda myös erilaisia tapahtuma-alustoja, jotka ovat tarkoitettu erilaisien toimijoiden vaihtuvien teosten esityspaikoiksi. Tapahtuman muodossa toteutettava taide tuo omalta osaltaan elävyyttä ja yllätyksellisyyttä kaupunkiympäristöön ja tarjoaa parhaimmillaan yhteisöllisyyden kokemuksia.

Miina Äkkijyrkkä, *Sweet Yellow Melon*, 2009. Turun kaupungin taidekokoelma. Turun kaupunginkirjaston sisäpiha. Kuva: Turun kaupunki. © Kuvasto 2022.

9 Julkisen taiteen prosessit

9.1 Pysyvät teokset, esillä vähintään 6 kuukautta

Pysyvän teoksen sijoittaminen kaupunkialueelle vaatii aina toimenpidelupaa, jota haetaan Turun kaupungin sähköisen lupapalvelun e-Permitin kautta. Lupaneuvontaa annetaan puhelimitse. Kaupungin internetsivuilta saa lisää tietoa neuvonnasta.

1. Luvan liitteeksi tarvitaan nimiöllinen asema-
piirros eli teoksen tarkka sijainti viralliselle
karttapohjalle merkittynä.
2. Luvan yhteyshenkilöksi vaaditaan riittä-
vän pätevyyden omaava pääsuunnittelija,
jonka pätevyystaso riippuu teoksen to-
teutustavan vaativuudesta. Taideteosten
osalta ammatikseen työtä tekevän taitei-
lijän kokemus lasketaan usein riittäväksi
pätevyydeksi, jos teokseen ei liity vaativia
rakenteellisia osia tai muita yleisön tai ym-
päristön turvallisuuteen liittyviä rakenteita.
Pääsuunnittelijan kelpoisuuden arvioi aina
rakennusvalvontaviranomainen.
3. Hakemuksen liitteeksi tarvitaan havainneku-
va teoksesta paikoilleen asennettuna.
4. Jos kyseessä on rakennelma, vaaditaan
lupavaiheessa alustava selvitys käytettävistä
rakenteista ja kiinnityksistä. Lupakäsittelyn
jälkeen tarvitaan vaativampien rakenteiden
osalta lisäksi rakennusalan ammattilaisen
laatima rakennepiirustus, jossa on kuvattu
tarkkojen mittojen lisäksi teoksessa käytetyt
materiaalit, eri osien kiinnittyminen toisiinsa
ja kiinnityksessä käytettävät materiaalit
ja niiden vahvuudet. Näin pyritään var-
mistamaan teoksen turvallisuus ja riittävä
kestävyys.

9.2 Määräaikaiset teokset, esillä alle 6 kuukautta

Määräaikaisen eli alle kuusi kuukautta esillä olevan teoksen sijoittamiseen tarvitaan maan-
omistajan kirjallinen lupa. Jos kyseessä on
Turun kaupungin omistama yleinen maa-alue,
esimerkiksi katu-, puisto- tai torialue, luvan
myöntää maanhankintapäällikkö. Sijoituslupaa
haetaan lähettämällä vapaamuotoinen sijoitus-
lupahakemus Kaupunkiympäristön palveluko-
naisuuden kirjaamoon osoitteeseen: kau-
punkiymparistotoimiala@turku.fi. Kirjaamosta
ohjataan hakemukset tarvittaessa eteenpäin
tilapalveluiden tai liikuntapalveluiden yhteys-
henkilöille, jotka myöntävät sijoituslupia omiin
kiinteistöihinsä tai maa-alueilleen. Lupahakemus
tulee tehdä vähintään kuukautta ennen teoksen
aiottua esille laittamista.

Määräaikaisen teoksen sijoituslupahakemuksen tulee sisältää:

1. Vapaamuotoinen kuvaus teoksesta
2. Teoksen sijainti karttaan merkittynä
3. Havainnekuva teoksesta
4. Esilläoloaika

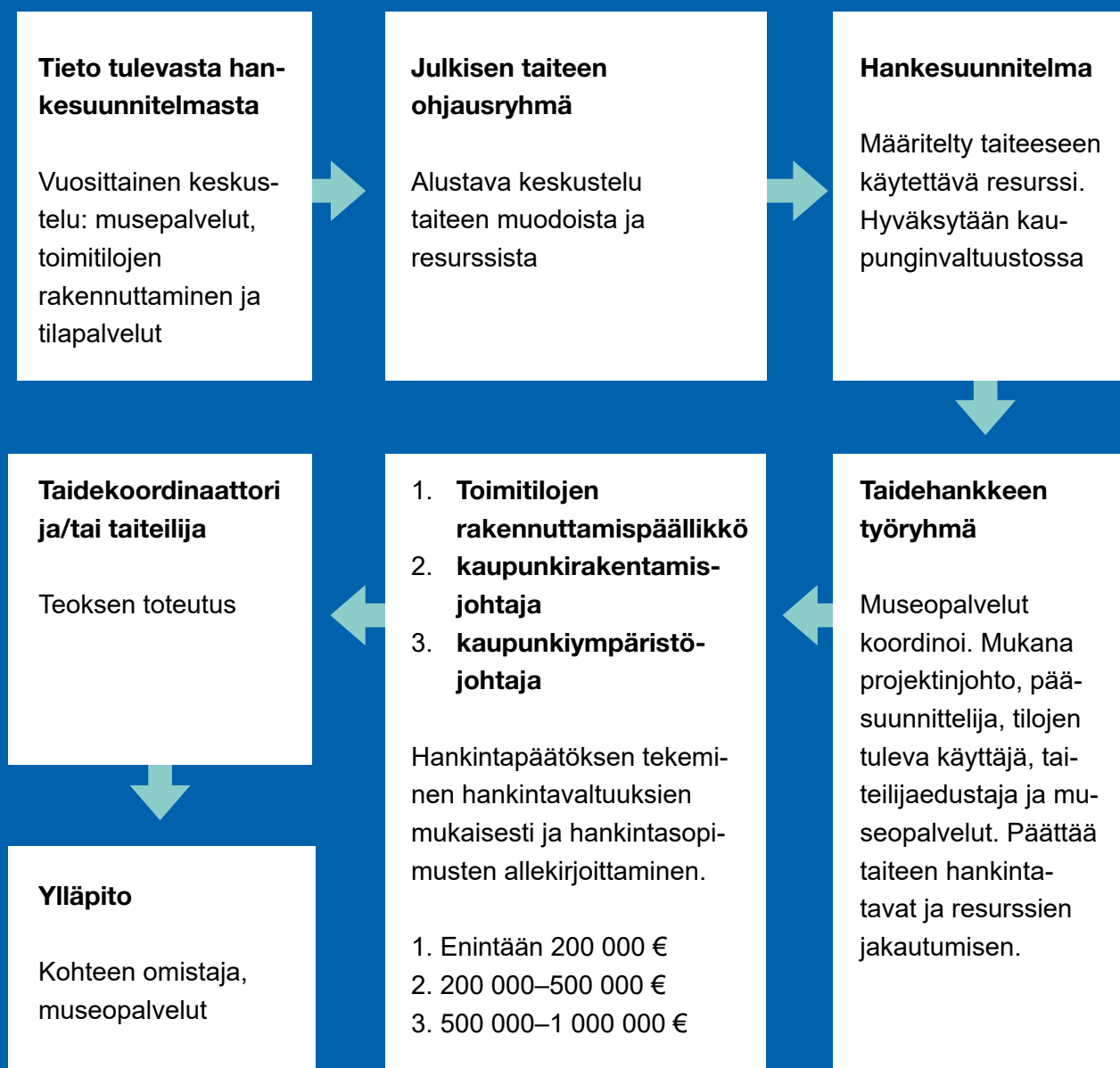

9.3 Julkinen taide osana kaupungin talonrakennushankkeita

Turun kaupungin Tilahankkeiden tarveselvitys- ja hankesuunnitteluohjeessa (2018) on kuvattu taidekokonaisuuden sisällyttäminen osaksi uudisrakennushankkeita. Kaupungin

investointiohjelmassa nimettyjen uudisrakennushankkeiden hankesuunnitelmissa pyritään osoittamaan määräraha taiteen hankkimiseen. Taidehankintojen osuus voi olla enintään 1 % rakennushankkeen kokonaiskustannuksista. Taiteen kustannukset sisällytetään rakennuksen investointikustannuksiin.

Kaupungin oma rakennushanke

Allianssimallin rakennushanke

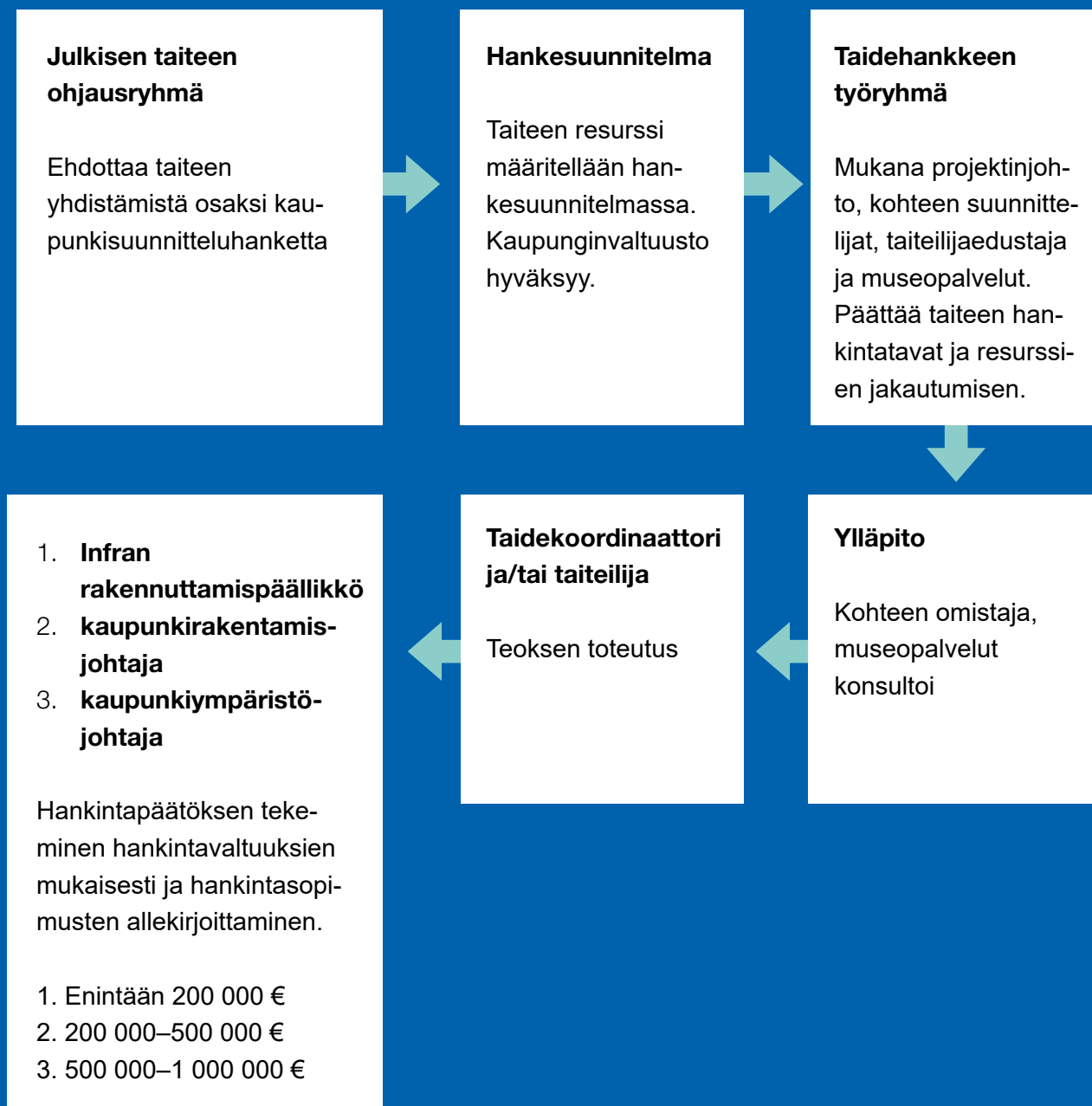
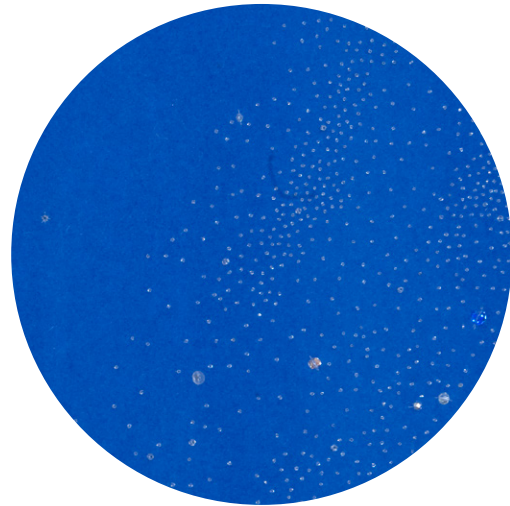

Merja Pitkänen, *Helmet*, 2011. Turun kaupungin taidekokoelma. Elomatic Oy:n Turun toimitalon edusta. Kuva: Raakel Närhi / Turun museokeskus.
© Kuvasto 2022.

9.4 Julkinen taide osana kaupungin infrahankkeita

Julkinen taide voidaan yhdistää kaupungin infrahankkeisiin joko yksittäisinä teoksina tai osana isompia kokonaisuuksia, kuten suurempia aluekehityshankkeita.

9.5 Yhteenveto julkisen taiteen soveltamisaloista

Soveltamisala	Esitys taiteesta	Päätös	Toteutus	Ylläpito
Taide kaupunki- ja infrasuunnittelussa	Julkisen taiteen ohjausryhmä	Kaupunkiympäristö- lautakunta / kaupunginhallitus / kaupunginvaltuusto	Kaupunkiympäristön toteutussuunnittelu / kaupunkiympäristön rakennuttaminen, taidekoordinaattori, taiteilija	Omistaja, museopalvelut konsultoi
Taide kaupungin omissa rakennushankkeissa	Julkisen taiteen ohjausryhmä / Tilapalvelut	Asianomaiset lautakunnat / kaupunginhallitus / kaupunginvaltuusto	Toimitilojen raken- nuttaminen, museo- palvelut, taiteilija, taidekoordinaattori	Omistaja ja museopalvelut yhteistyössä
Taide allianssimallin rakennushankkeissa	Julkisen taiteen ohjausryhmä	Allianssiorganisaation johtoryhmä/kaupunkiym- päristön palvelukokonai- suus (riippuu siitä, onko hankkeen tilaajana KOy vai kaupunki)	Allianssiorganisaatio ja museopalvelut yhteistyössä, taidekoordinaattori, taiteilija	Omistaja ja museopalvelut yhteistyössä
Taide yksityisessä rakentamisessa	Julkisen taiteen ohjausryhmä, rakennuttaja, kiinteistön tai maa-alueen omistaja	Julkisen taiteen ohjausryhmän puoltava lausunto / kaupunkikuvatyöryhmä / kaupunginhallitus	Rakennuttaja, taidekoordinaattori, taiteilija	Omistaja, museopalvelut konsultoi
Taide tilapäisenä tapahtumana tai hankkeena (kesto alle 6 kuukautta)	Tapahtuman tai hankkeen järjestäjä	Maanhankintapäällikkö tai yksityinen maanomistaja, tapahtuman toteutustavasta riippuen eri viranomaiset	Tapahtuman tai hank- keen järjestäjä	Ei ylläpitoa tai määräaikainen ylläpito
Taide museokokoel- missa ja kaupungin taidekokoelmassa	Museopalvelut	Museopalvelujohtaja	Museopalvelut	Museopalvelut

10 Julkisen taiteen ylläpito

Kaupungin julkisen taiteen hankkeissa toteutuvista teoksista valtaosa liitetään Turun kaupungin taidekokoelmaan, jonka ylläpidosta vastaa museopalvelut. Ylläpidolla tarkoitetaan teosten puhdistamista sekä tarvittavia korjaustoimenpiteitä. Museopalvelut vastaa myös kaupungin taidekokoelmaan kuuluvien teosten siirroista ja kuljetuksista. Kiinteästi rakenteisiin, kuten rakennusten julkisivumateriaaleihin, integroidun taiteen ylläpidosta vastaa rakennuksen omistaja. Museopalvelut toimii näissä tapauksissa neuvoa-antavana asiantuntijana.

Teosten ylläpitämiseen kuuluu myös muita kuin teoksen fyysisiin ominaisuuksiin liittyviä toimenpiteitä. Teosten ylläpito tarkoittaa myös niitä koskevien aineistojen säilyttämistä sekä aktiivista viestintää ajankohtaisista hankkeista ja kokoelmaan kuuluvista teoksista.

Jo teoksen hankintavaiheessa kirjataan hankintasopimukseen selkeästi, kuka on vastuussa sen ylläpidosta. Jos hankittava teos on määräaikainen, määritellään sopimukseen ylläpitovastuu koko elinkaaren ajaksi.

Julkiset taideteokset ovat usein osa isompaa kaupunkikuvallista kokonaisuutta, esimerkiksi suihkulähteiden yhteydessä olevat veistokset. Näissä tapauksissa museopalvelut vastaa kokonaisuuden taideteoksellisesta osasta eli taiteilijan suunnitteleman teoksen ylläpidosta. Teokseen kiinteästi kuuluvien muiden rakenteiden, kuten suihkulähteen ja siihen liittyvän tekniikan, ylläpitovastuu kuuluu Kaupunkiympäristön kunnossapito -yksikölle.

Hankinnan yhteydessä teokset liitetään joko pysyvästi kokoelmiin tai vaihtoehtoisesti niille määritellään elinkaari eli aika, jonka sisällä niiden ylläpidosta huolehditaan ja jonka jälkeen ne voidaan poistaa julkisesta tilasta. Elinkaariajan päätyttyä teoksen ylläpitoaika voidaan kuitenkin erikoistapauksessa jatkaa. Näin tehdään, jos taiteesta on muodostunut tärkeä osa ympäristöään ja asukkaat tai tilojen käyttäjät kannattavat teoksen säilyttämistä paikoillaan.

Turun kaupungin kokoelmiin kuuluvia julkisen taiteen teoksia kunnostetaan ensisijaisesti Turun kaunistamisrahaston tuella. Kaupunginhallitus päättää kaunistamisrahaston tuottojen käytöstä vuosittain.

”

**Turun kaupungin
kokoelmiin kuuluvia
julkisen taiteen
teoksia kunnostetaan
ensisijaisesti Turun
kaunistamisrahaston
tuella.**

11 Teosten poisto kokoelmista

Julkisen taiteen teos voidaan poistaa sijoituspaikastaan seuraavien edellytysten täytyessä:

- teokselle määritelty elinkaari on kulunut loppuun,
- teoksen kunto on huonontunut merkittävästi, ja sen korjauskustannukset tulisivat olemaan kohtuuttoman suuret suhteessa teoksen merkitykseen osana ympäristöään tai
- teoksen ympäristön tai kaupunkirakenteen muuttuessa niin, että alkuperäinen sijoituspaikka häviää. Tässä tapauksessa teokselle etsitään ensisijaisesti uusi sijoituspaikka. Jos teoksen siirtäminen ei ole mahdollista, teos poistetaan sijoituspaikastaan ja kokoelmasta.

Mr. Oddity: *Sateenkaaritähti*, väliaikainen katutaideteos kesällä 2021 ja Jan-Erik Andersson, *Turun Linnatontun ja Valpuri Innamaan kohtaaminen teatterisillalla*, 1998. Turun kaupungin taidekokoelma. Teatterisilta, Turku. Kuva: Raakel Närhi / Turun museokeskus. © Kuvasto 2022.

